

UDRUŽENJE ZA DRUŠTVENA ISTRAŽIVANJA I KOMUNIKACIJE

Ratni zločin na Kazanima PRESUDE

Edicija: Ratni zločini – transkripti presuda sudova u Bosni u Hercegovini

Ratni zločin na Kazanima

PRESUDE

Napomena čitaocu

Transkripti i drugi pisani materijali koji se nalaze u okviru ove publikacije preneseni su u originalnom izdanju. U slučaju gramatičkih i jezičkih grešaka, kao i grešaka u imenima, nazivima i datumima, transkripti pravosnažnih presuda nisu lektorisani, zbog čuvanja autentičnosti samih presuda.

Uvod

“E, Bože, kako je Caco bio dobar momak! Veseo, uvijek spreman pomoći, uljudan. Samo mu daj bubnjeva i gitare. Volio akšamluk kad sjednemo negdje u kafanu... Onda je svog jarana, mog jedinca Predraga, sedam puta ubo nožem, Samir Bejtić mu čeličnom šipkom slomio obje ruke i noge, a Husein Hodžić mu odrezao glavu... A uvijek prije rata kod mene dođe Caco i kaže: “Čika Momo, mogu l' opet uzeti auto, trebamo svirati u Neumu?” A ja kažem, ama, uzmi Caco, vozi moj Caco, voooozzzii...”¹

Ovako priča šezdesetšestogodišnji penzioner Momčilo Šalipur otac Predraga Šalipura, vojnika Desete brdske brigade Armije BiH, kojeg je u oktobru 1993. predratni kućni prijatelj i Predragov ratni komandant Mušan Topalović Caco zvjerski ubio i bacio u ambis Kazana, ispod Trebevića.

Posljednji put vidio je sina 4. aprila 1992, kada je s njegovom tada šestogodišnjom kćerkom, unukom Ivanom, napustio Sarajevo i otišao da živi u selu Bulози, gdje je Predrag napravio vikendicu.² Njegove posmrtno ostatke pronašao je 14 godina poslije Predragovog ubistva.

Ovo je sigurno jedna od najpotresnijih priča o Kazanima, ratnom zločinu nadomak Sarajeva, koje su počinili pripadnici 10. brdske brigade Armije Republike Bosne i Hercegovine prema građanima tog grada, a čije su žrtve u najvećem broju bili pripadnici srpskog naroda.

Slučaj „Kazani“, sarajevskoj javnosti poznat je od 1993. godine, kada je o ubistvima nebošnjačkog stanovništva u blizini Sarajeva pisao nezavisni magazin Dani. Broj ubijenih na Kazanima nikada nije zvanično utvrđen i dvadeset godina poslije predmet je čestih rasprava. Često se u javnosti govori da Kazani nikada nisu do kraja iskopani, jer su ubijeni civili bacani u jamu, posipani krečom, te da postoji nekoliko slojeva koji nikada nisu iskopani do kraja. Nije poznato ni koliko je tijela na tom mjestu i spaljeno.

Ključni datum o pitanju ovog ratnog zločina predstavlja 26. oktobar 1993. godine, kada su Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Armija Republike BiH organizirali akciju „Trebević“, s ciljem obračuna sa „kriminalom u vlastitim

¹ Slobodna Bosna, Najpotresnija priča o Kazanima: „Bože, kako je Caco bio dobar momak! A izbo mi sina“, http://www.slobodnabosna.ba/vijest/33271/najpotresnija_pricha_o_kazanima_boze_kako_je_caco_bio_dobar_momak_a_izbo_mi_je_sina.html (preuzeto: 03.08.2016)

² Dnevni avaz, Ispovijest oca jedne o žrtava s Kazana: Sretan sam što mi se sin borio za Bosnu, <http://www.avaz.ba/clanak/241535/ispovijest-oca-jedne-od-zrtava-s-kazana-sretan-sam-sto-mi-se-sin-borio-za-bosnu?url=clanak/241535/ispovijest-oca-jedne-od-zrtava-s-kazana-sretan-sam-sto-mi-se-sin-borio-za-bosnu> (preuzeto, 03.08.2016)

redovima“, i to protiv komandanta 10. brdske brigade Mušana Topalovića Cace i komandanta 9. motorizovane brigade Ramiza Delalića Čele.

Mušan Topalović Caco i njegovi ljudi prilikom hapšenja ubili su devet pripadnika MUP-a, a sam Mušan Topalović Caco je nekoliko sati nakon hapšenja bio mrtav. Službena verzija kaže: „ubijen prilikom pokušaja bjekstva“.

Ovaj ratni zločinac je ležao u humki sa oznakama N.N. sve do 26. novembra 1997. godine, kada je organizovana dženaza na kojoj se okupilo oko 10. 000 ljudi. Mušan Topalović Caco je tom prilikom prenesen na šehidsko mezarje „Kovači“. Danas njegovo tijelo leži u prvom redu, u blizini turbeta prvog predsjednika Predsjedništva BiH, Alije Izetbegovića.

Bolna je činjenica da određeni broj Sarajlija Cacu slavi kao heroja, a Udruženje Zelene beretke na svaku godišnjicu njegove smrti organizuje posjete mezarju, jer ga smatraju istinskim herojem.

Sudski procesi

Simbol pravnih procesa u vezi sa Kazanima postao je prije svega proces protiv jednog pripadnika 10. brdske brigade, Samira Bejtića, koji je započeo 2002. godine. U ovom predmetu, zločini koji su počinjeni na lokalitetu Kazani, pored Sarajeva, nisu okvalificirani samo kao ubistva, nego kao ratni zločini.

Kantonalno tužilaštvo u Sarajevu tereti Bejtića, nekadašnjeg pripadnika 10. brdske brigade Armije BiH, da je:

- 25. decembra 1992. po naredbi komandanta brigade Mušana Topalovića Cace, iz kasarne na Bistriku odveo Zorana Vučurevića na lokaciju Kazani, gde ga je ubio iz vatrenog oružja, a potom tijelo polio razređivačem i spalio;
- sredinom septembra 1993. godine u prostorijama komande učestvovao u premlaćivanju pripadnika 1. bataljona 10. brdske brigade Ergina Nikolića i Dušana Jovanovića, poslije čega su ih odvezli na lokalitet Kazani i ubili poslije fizičkog zlostavljanja;
- sredinom oktobra 1993. godine, zajedno sa Mušanom Topalovićem Cacom i drugim pripadnicima 10. brdske brigade, odveo iz stana Predraga Šalipura, u kojem se nalazio i Branislav Radosavljević, u zgradu komande, gde su ih fizički zlostavljali. Poslije toga, odvezli su ih do Kazana gde su ih nastavili tući, a potom ubili;

- U junu 1992. godine Mušanu Topaloviću Caci pomagao u ubistvu Božidara Šljivića.

Vrhovni sud Federacije BiH je 2015. ukinuo posljednju presudu kojom je Samir Bejtić oslobođen optužbi, a predmet je ponovo vraćen na suđenje Kantonalnom sudu u Sarajevu.

U ranijem periodu sudovi su donosili nekoliko odluka u vezi ovog predmeta. Tako je 2006. godine Bejtić osuđen na 14 i po godina zatvora za zločine počinjene na Kazanima, a potom je dva puta oslobođen – 2008. i 2011. godine. Vrhovni sud je svaki put ukidao presude Kantonalnog suda i ukazivao na bitne povrede odbredaba krivičnog postupka.

Samir Bejtić je jedina osoba koja je optužena za ratne zločine počinjene na Kazanima. Ono što je deprimirajuće jeste činjenica da tužilaštvo nije izašlo pred sud sa optužnicom koja bi optužene teretila za ratni zločin nad civilnim stanovništvom. Za ubistva na tom lokalitetu četiri osobe su osuđene na po šest godina zatvora, a zbog neprijavlivanja krivičnog djela i počinioca, na po deset mjeseci, osuđeno je osam osoba.

Kantonalni sud u Sarajevu osudio je Asifa Alibašića na četiri godine i tri mjeseca zatvora, Suada Omanovića prvo na tri godine, potom na godinu dana, a u drugostepenom postupku na deset godina zatvora, dok je drugi pripadnik 10. brdske brigade, Sead Kadić, 2006. godine zbog nedostatka dokaza oslobođen.

Presude

Kantonalni sud u Sarajevu ustupio je presude predmetima koji su se vodili za optužene:

- Zijo Kubat;
- Refik Čolak;
- Esad Tucaković;
- Mevludin Selak;
- Senad Hasić;
- Sabahudin Žiga;
- Samir Seferović;
- Esad Raonić;
- Samir Ljubović;
- Senad Haračić;
- Omer Tendžo;
- Armin Hodžić;
- Sead Kadić;
- Asif Alibašić
- Suad Omanović

Obzirom da je za Asifa Alibašića i Seada Kadića pokrenut novi postupak, Kantonalni sud u Sarajevu je ustupio i te presude.

Kantonalno tužilaštvo u Sarajevu je na zahtjev Udruženja za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK) odbio dostaviti optužnice Rješenjem br. A-I-176/16 za iste optužene, pravdajući svoj stav da se tražena informacija odnosi na član 8. Zakona, odnosno da je utvrđen izuzetak u traženju informacija, obzirom da se isti odnosi na privatnost treće osobe, te da bi dostavljanje ovakvog podatka bilo u direktnoj suprotnosti sa članom 7. Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH.

Iz tog razloga, unutar ove publikacije ne nalaze se optužnice za ove predmete, čime su čitaoci, istraživači i svio oni u čije ruke bude došla ova knjiga, ostali uskraćeni za informaciju više o ovom ratnom zločinu.

Spomenik civilnim žrtvama rata ubijenim na Kazanima

Od 2015. godine Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije izgrađuje Centralnu evidenciju spomenika (CES), koja će kao baza podataka poslužiti u izgradnji mira, suočavanja s prošlošću, ali i pregledu stvarnom stanju spomenika u Bosni i Hercegovini, te analizi istog. Kako su ovi spomenici najčešće građeni bespravno, ali često i uz političku podršku, utvrdilo se da u Sarajevu postoji veliki broj spomenika, koji su najčešće izgrađeni jednoj etničkoj skupini.

Međutim, za spomenik civilnim žrtvama rata ubijenim na Kazanima očito ne postoji dovoljna politička podrška suočavanja s ovim ratnom zločinom. Iz tog razloga, ova publikacija ima za cilj da otvori pitanje izgradnje spomen – obilježja žrtvama ovog ratnog zločina. Takođe, ova knjiga treba izbrisati svaku moguću manipulaciju i opravdanost ovog zločina.

Koliko je potrebno spomen – obilježje na lokalitetu Kazani, isto tako je važan spomenik u gradu Sarajevu, koji će jasno ukazati na ratni zločin prema civilnom stanovništvu u Sarajevu. To je moralni dug i obaveza da se na jednak način odnosimo prema svim nevinim žrtvama tokom opsade i ubijanja Sarajeva.

„Odveli su ih na Kazane – i fino ima sudska presuda, ima vojna presuda, kantonalna, sve fino opisuje ko je bo nožem sedam puta mog sina, ko ga je preklao, ko mu je odsjekao glavu. Tako isto i Branislavu. Branislavu je odsjekao glavu sabljom Samir Bejtić“, kaže Momčilo Šalipur.³

³ Radio Slobodna Evropa, Hoće li iko odgovarati za ratni zločin na Kazanima, <http://www.slobodnaevropa.org/a/hoce-li-iko-odgovarati-za-ratni-zlocin-na-kazanima/24417310.html> (preuzeto: 03.08.2016)

„Žao mi je samo što nisam imao priliku da pitam Cacu: “Zašto si to uradio, sine Caco? Zašto si to uradio čovjeku koji te je volio? Zašto onome ko ti nije ni htio ni mogao nauditi”. Sina ne mogu vratiti, a svako nek' se bori sa svojim demonima kad zaklopi oči i kada počne sanjati”, kaže na kraju Momčilo Šalipur vidno oslobođen tereta nakon što je pronašao kosti svoga sina.⁴

Edvin Kanka Ćudić

⁴ Slobodna Bosna, Najpotresnija priča o Kazanima: „Bože, kako je Caco bio dobar momak! A izbo mi sina“, http://www.slobodnabosna.ba/vijest/33271/najpotresnija_pricha_o_kazanima_boze_kako_je_caco_bio_dobar_momak_a_izbo_mi_je_sina.html (preuzeto: 03.08.2016)

Predmet: Asif Alibašić

Broj predmeta:

Kantonalni sud u Sarajevu: K: 110/99; Sarajevo, 8.10.1999. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine: Kž-5/2000; Sarajevo, 22.2.2000. godine

Osuđen: Asif Alibašić

Kantonalni sud u Sarajevu: 4 (četiri) godine i 3 (tri) mjeseca

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine: preinačava u 8 (osam) godina

KANTONALNI SUD U SARAJEVU

BROJ: K:110/99

Sarajevo, 08.10.1999. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

KANTONALNI SUD U SARAJEVU, u vijeću sastavljenom od sudije Podrug Muhameda kao predsjednika vijeća, Nikšić Muhidina stalnog sudije ovoga sud, sudija porotnika Kereš Durana, Smajlić Galiba i Mioč Vladimira, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Duvnjak Mevle, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Alibašić Asifa, zbog krivičnog djela iz člana 325. stav 1. KZ F BiH, i krivičnog djela 171. stav 2. tačka 1. istog Zakona, a u vezi sa Zakonom 25. istog Zakona po optužnici Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu Kt: 64/96-V, a koja je izmijenjena u toku postupka na glavnom pretresu, nakon zaljučenog glavnog pretresa održanog javno u prisutnosti okrivljenog, njegova izabranog branioca advokata Karkin Fahrije, zamjenika Kantonalnog tužioca u Sarajevu Ćorović Neđada u Sarajevu, donio je dana 08.10.1999. godine i javno objavio sljedeću:

PRESUDU

OKRIVLJENI:

ALIBAŠIĆ ASIF, sin i majke, rođen godine u, gdje i boravi broj,, otac, državljanin,

KRIV JE

ŠTO JE:

1. Sredinom oktobra 1993. godine u Sarajevu po naređenju komandanta X BBR. – T.M. zv. „C“ skupa sa T.E., T.O. i K.Z. iz njihove kuće koja se nalazila u Pionirskoj ulici u Sarajevu priveo u štab komande X BBR. na Bistriku L.V. i njegovu suprugu A., gdje su ih tukli, a zatim odvezli u dva automobila A.A., K.Z., S.S. i T.E. u pravcu Boguševca na lokaciji tzv. „Kazani“ prirodnog usjeka u stijenama u zoni odgovornosti III Bataljona X bbr. da bi se zatim S.S. i T.M. vratili u štab III. Bataljona po D.M. koja je bila tamo zatvorena i odveli je na lokaciju „Kazani“ gdje su sve troje civila udarali nogama i rukama i to K.Z., T.E., S.S, O.S. i T.O, a potom ih drvenim palicama tukli O.S. T.E. i K.Z. da bi K.Z. uzeo nož koji je nosio sa sobom i zaklao L.V. prešavši mu nožem više puta preko prednjeg dijela vrata, a T.E. uzeo nož vel. 40cm, dužine i širine sječiva oko 8cm zv. „Granata“ jednim udarcem u vrat L.A. i istu zaklao, prilikom kojeg udarca je odvojio glavu od tijela i gurnuo u provaliju, a treću osobu D.M., O.S. udario drškom od krampa u glavu, a A.A., T.O. i S.S. koji su prisustvovali ubistvima, iako očevici ovo nisu prijavili organima gonjenja pa izvršio ovih dijela nisu otkriveni u dužem vremenskom periodu.

2. Sredinom oktobra 1993. godine u Sarajevu po naređenju komandanta X. bbr. T. M. nakon što su B.S., H.A., Ž.S. i T.O. otišli u stan Š.P. u Sarajevu ulica Borisa Kidrića 3/XV gdje su u stanu pored njega zatekli i R.B., a nakon toga odveli ih u komandu X bbr. na Bistriku gdje počinje teška tuča te dvojice koje nogama i rukama tuku A.A., Ž.S., H.S., T.M., a B.S. željeznom štangom po potkoljenicama, koljenima i člancima nogu, a zatim ih T.M., Ž.S., H.S., T.O., A.A., H.H. i O.S. odvođe automobilom na lokaciju tzv. „Kazani“, gdje ih nastavljaju tući nogama i rukama, kada T.M. udara nogom u glavu B.R. dok je ovaj bio prislonjen na kamen, a zatim više puta zabada nož u tijelo P., a zatim tijela baca u provaliju tzv. „Kazani“, a A.A., T.O., H.S. i Ž.S. koji su prisustvovali ovim ubistvima iako očevici ovo ne prijavljuju organima gonjenja, pa izvišoci ovih dijela nisu otkriveni u relativno dužem vremenskom periodu.

3. Krajem mjeseca juna 1993. godine nakon pogibije šestoro djece od posljedica agresorskog granatiranja u ulici Dragice Pravice po naređenju komandanta T.M. zv. „C.“ privedu stariji bračni par K.R. i M. invalida sa štakom iz njihovog stana u Sarajevu, ulica Dragice Pravice broj 27/II, i to tako što su ih H.A. i B.S. odvezli u komandu brigade a zatim automobilom na lokaciju „Kazana“ na Boguševcu gdje ih je B.S. predao A.A. i T.O. prenijevši naredbu da gore prisutni vojnici S.M. i Č.R. ubiju ta lica, koji to čine, tako što S.M. nožem koji mu je dao T.O. ubija K.R. u momentu kada se iza njega kretao prema ivici „Kazana“ uhvativši ga iza leđa rukom preko usta oborivši ga na zemlju, a zatim nožem više puta prevukao preko vrata, zaklavši ga a Č.R. nožem koji mu je dao A.A. ubija K.M. dok se kretala u pravcu ivice „Kazana“, iza leđa uhvatio je rukom zatvorio joj usta, oborio je na zemlju, a zatim kleknuo na koljena pored nje i držeći joj ruku na ustima, presjekao vrat sa prednje strane, da bi nakon toga oba tijela bacili u provaliju i to tako što je A.A., držeći za noge tijelo K.R., a S.M. za ruke, pomogao ovome da ga odnese do ivice provalije,

Dakle,

U tač. 1. i 2. optužnice znao da je učinjeno kazneno djelo za koje se po Zakonu može izreći dugotrajni zatvor i to nije prijavio iako od takve prijave ovisi blagovremeno otkrivanje učinioca a u tač. 3. optužnice drugom sa umišljajem pomogao u lišenju života na svirep način,

Čime je,

U tač. 1. i 2. optužnice učinio krivično djelo neprijavlivanja krivičnog djela ili učinioca iz člana 325. stav 1. KZ F BiH u produženom trajanju, a u tač. 3. krivično djelo ubojstva iz člana 171. stav 2. tačka 1. KZ F BiH a u vezi sa članom 25. istog Zakona.

Pa mu se prethodno a na osnovu, istih zakonskih propisa te člana 42. KZ F BiH,

UTVRĐUJE

1. Za krivično djelo neprijavlivanje krivičnog djela ili počinitelja iz člana 325. stav 1. KZ F BiH, u produženom trajanju,

KAZNA ZATVORA OD 6 (ŠEST) MJESECI,

2. Za krivično djelo ubojstva pomaganja iz člana 171. stav 2. tačka 1. KZ F BiH a u vezi sa članom 25. istog Zakona,

KAZNA ZATVORA U TRAJANJU OD 4 (ČETIRI) GODINE,

Pa se primjenom članova 33, 40, 46. KZ F BiH,

OSUĐUJE

NA JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 4 (ČETIRI) GODINE I 3 (TRI) MJESECA

Po članu 48. KZ F BiH vrijeme koje je okrivljeni proveo u pritvoru od 25.11.1993. godine do 25.12.1994. godine u spisu broj K:87/96, vrijeme koje je proveo u pritvoru od 13.06.1998. godine ekstradicionom pritvoru u Njemačkoj gdje je uhapšen do 03.05.1999. godine kada je izvršena njegova ekstradicija iz Njemačke u FBiH, vrijeme provedeno u pritvoru po rješenju ovog suda broj K:110/99 od 03.05.1999. godine pa do 08.10.1999. godine uračunva se u izrečenu kaznu zatvora.

Po članu 91. stav 4. ZKP-a, okrivljeni se oslobađa plaćanja naknade troškova krivičnog postupka i paušala pa isti padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Zapisničar
Duvnjak Mevla

Predsjednik vijeća
Podrug Muhamed

POUKA:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Vrhovnom sudu F BiH – putem ovog suda u roku od 15 (petnaest) dana po prijemu iste, a žalba se podnosi u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranu.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: KŽ-5/2000
Sarajevo, 22.02.2000. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE !

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudija Salman Nazifa kao predsjednika vijeća, Potparić Milorada, Hadžiomerađić Malika, Dodik Ignjacija, i Bubalović mr Tadije kao članova vijeća, te Hrvat Hasije kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Alibašić Asifa zbog krivičnog djela iz člana 171. stav 2. tačka 1. u vezi sa članom 25. Krivičnog zakona FBiH povodom žalbi kantonalnog tužioca u Sarajevu i branioca optuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-110/99 od 8.10.1999. godine, na sjednici održanoj u prisutnosti zamjenika federalnog tužioca Mišković Vlada, te optuženog dana 22.02.2000. godine, donio je ovu:

PRESUDU

1. Žalba optuženog Alibašić Asifa se odbija kao neosnovana.

2. Djelimičnim uvažanjem žalbe Kantonalnog tužioca u Sarajevu, i povodom te žalbe i žalbe optuženog Alibašića Asifa a po službenoj dužnosti presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj K.110/99 od 08.10.1999. godine se:

a) preinačuje u odnosu na krivično djelo ubistva iz člana 171. stav 2. tačka 1. u vezi sa članom 25. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine opisano pod tačkom 3. tako da se optuženi Alibašić Asif za to krivično djelo za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim **OSUĐUJE NA KAZNU ZATVORA OD 8 (OSAM) GODINA**, u koju mu se na osnovu člana 48. istog zakona uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 25.11.1993.g. do 20.12.1994.g., a zatim pritvor proveden u ekstradicionom postupku od 18.6.1998. g. do 3.5.1999. g. a zatim i nadalje.

U ostalom dijelu koji se odnosi na troškove krivičnog postupka prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

b) Preinačuje u pogledu krivičnog djela neprijavlivanja krivičnog djela i učinitelja iz člana 325. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine opisanog pod tačkom 1. i 2. izreke prvostepene presude i sudi:

Perna optuženom Alibašiću Asifu, sin i majke, rođen godine u, gdje i boravi broj,,, državljanin

Na osnovu člana 344. tačka 6. Zakona o krivičnom postupku

ODBIJA SE OPTUŽBA

da je:

1. Sredinom Oktobra 1993. godine u Sarajevu po naređenju komandanta X. BBR. – T.M. zv. „C“ skupa sa T.E., T.O. i K.Z. iz njihove kuće koja se nalazila u Pionirskoj ulici u Sarajevu priveo u štab komande X BBR. na Bistriku L.V. i njegovu suprugu gdje su ih tukli, a zatim odvezi u dva automobila A.A., K.Z., S.S. i T.E. u pravcu Boguševca na lokaciju tzv. „Kazani“ prirodnog usjeka u stijenama u zoni odgovornosti III Bataljona X bbr. da bi se zatim S.S. i T.M. vratili u štab III Bataljona po D.M. koja je bila tamo zatvorena i odveli je na lokaciju „Kazana“, gdje su sve troje civila udarili nogama i rukama i to K.Z., T.E., S.S., O.S. i T.O., a potom ih drvenim palicama tukli O.S., T.E. i K.Z., da bi K.Z. uzeo nož koji je nosio sa sobom i zaklao L.V. prešavši mu nožem više puta preko prednjeg dijela vrata, a T.E. uzeo nož vel. oko 40 cm. dužine i širine sječiva oko 8 cm. zv. „Granata“ jednim udarcem u vrat L.A. i istu zaklao, prilikom kojeg udarca je odvojio glavu od tijela i gurnuo u provaliju a treću osobu D.M., O.S. udario drškom noža od krampa u glavu, a A.A, T.O i S.S. koji su prisustvovali ubistvima, iako očevici ovo nisu prijavili organima gonjenja pa izvršioци ovih dijela nisu otkriveni u dužem vremenskom periodu.

2. Sredinom Oktobra 1993. godine u Sarajevu po naređenju komandanta X bbr. T.M. nakon što su B.S., H.A, Ž.S. i T.O. otišli u stan Š.P. u Sarajevu ulica Borisa Kidrića 3/XV gdje su u stanu pored njega zatekli i R. a nakon toga odveli ih u komandu X bbr. na Bistriku gdje počinje teška tuča te dvojice mladića koje nogama i rukama tuku A.A., Ž.S., H.S., T.M., a B.S. željeznom štangom po potkoljenicama, koljenima i člancima nogu, a zatim ih T.M., Ž.S. H.S., T.O., A.A., H.H. i O.S. odvođe automobilom na lokaciju tzv. „Kazani“, gdje ih nastavljaju tući nogama i rukama, kada T.M. udara nogom u glavu B. dok je ovaj bio prislonjen na kamen, a zatim više puta zabada nož u tijelo P., a zatim tijela baca u provaliju tzv. „Kazani“ a A.A., T.O., H.S. i Ž.S. koji su prisustvovali ovim ubistvima iako očevici ovo ne prijavljuju organima gonjenja, pa izvršioци ovih dijela nisu otkriveni u relativno dužem vremenskom periodu.

Čime bi učinio krivično djelo neprijavlivanja krivičnog djela i učinitelja iz člana 325. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-110/99 od 8.10.1999. godine oglašen je krivim Alibašić Asif zbog izvršenja krivičnih djela iz člana 325. KZ FBiH, za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci i krivičnog djela iz člana 171. stav 2. tačka 1. KZ FBiH za koje mu je utvrđena kazna zatvora od 4 (četiri) godine, pa je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 4 godine i 3 mjeseca. U izrečenu kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru kako je to navedeno u pobijanoj presudi, dok je oslobođen troškova krivičnog postupka.

Protiv te presude žalbu je izjavio Kantonalni tužilac u Sarajevu zbog odluke o kazni s prijedlogom da se optuženom izrekne kazna u dužem vremenskom trajanju.

Žalbu protiv navedene presude izjavio je i branilac optuženog zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 358. stav 1. tačka 11. ZKP te pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kazni pa je predložio da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe ili da se optuženom izrekne jedinstvena kazna u kraćem vremenskom trajanju, nakon što se utvrde blaže vremenske kazne za svako pojedinačno djelo.

U svom dopisu broj KTŽ-6/2000 od 12.1.2000. godine zamjenik federalnog tužioca je predložio da se žalba optuženog odbije a uvaži žalba kantonalnog tužioca.

Na današnjoj sjednici vijeća, ovoga suda održanoj u smislu člana 365. stav 4. ZKP, zamjenik federalnog tužioca je predložio kao u pismenom podnesku, dok je optuženi predložio kao u svojoj žalbi, s prijedlogom da se žalba tužioca odbije. Branilac optuženog nije prisustvovao na sjednici iako je o istoj uredno obavješten.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih prigovora a i po službenoj dužnosti u smislu člana 370. stav 1. ZKP pa je odlučeno kao u izreci iz slijedećih razloga:

U ocjeni svih izvedenih dokaza u smislu člana 342. i 351. stav 7. ZKP spada i ocjena odbrane optuženog data u svim fazama krivičnog postupka pa kada se prvostepeni sud opredijelio i ocijenio da je iskaz optuženog dat u postupku istrage, kod kojeg iskaza je u cjelosti ostao i na glavnom pretresu (i to dva puta) tačan i istinit a ne onaj dat na glavnom pretresu od 2.9.1999. godine a uz ocjenu i ostalih izvedenih dokaza, nije time činjenično stanje pogrešno utvrđeno, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi optuženog. Naime, u postupku ekshumacije leševa iz lokacije „Kazani“ a u cilju identifikacije leševa, nalazom vještaka za sudsku medicinu Dr. Hamze Žuja i Ilijasa Dr Dobrača, identifikovani su brojni leševi iako sa velikim poteškoćama zbog odmakle truleži. Tako su identifikovani leševi Lavriv Ane, Drašković Milene, Šalipur Predraga, Radosavljević Branislava (lica lišena života na način opisan u tački 1. i 2. pobijane presude)

a zatim su pored mnogih neidentifikovanih leševa na istom lokalitetu nađene lične karte Komljenac Radoslava i Marine, te uz sve ostale dokaze očigledno se pokazalo da je činjenično stanje koje je u istrazi opisao optuženi a navedeno u tački 3. pobijane presude potpuno tačno, pa je s razlogom prvostepeni sud poprimio taj iskaz istinitim i povjerovao mu. Za taj svoj zaključak prvostepeni sud je dao potpune, pravilne i neprotivriježne razloge, koje u cjelosti prihvata i ovaj sud, pa stoga prvostepena presuda ne sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 358. stav 1. tačka 11. ZKP, pa je i u tom pravcu žalba optuženog neosnovana.

Prvostepenom presudom je utvrđeno da je optuženi zajedno sa ranije osuđenim Tendžo Omerom primio oštećene Komljenac Radoslava i Marinu i odveo iz u svoju kuću a nakon toga sa Tendžom ih odveo na lice mjesta na lokaciju „Kazana“ te ih predao Čolaku i Selaku, koji su ih u prisustvu optuženog lišili života, a zatim je optuženi pomogao Selak Mevludinu da čovjeka, kojeg je ovaj ubio vuku za noge do ruba, „Kazana“ odakle je bačen u provaliju. Dakle, pravilno je prvostepeni sud ovakve radnje pravno kvalifikovao kao umišljajno pomaganje u lišavanju života na svirep način i time je učinio krivično djelo iz člana 171. stav 2. tačka 1. u vezi sa članom 25. KZ FBiH i u tom pravcu prvostepena presuda sadrži detaljne i valjane razloge. Nije pobijena presuda bez razloga a ni protivrječnih time što nije kao jedan od elemenata pomaganja obrazložena činjenica navedena u izreci presude, „a Čolak Refik nožem koji mu je dao Alibašić Asif ubio Komljenac Mirjanu“, jer naprijed navedene i opisane radnje optuženog Alibašića, koje su utvrđene same po sebi predstavljaju elemente saučesništva u izvršenju krivičnog djela — pomaganja iz člana 25. KZ FBiH, i bez „nožem koji mu je dao Alibašić“ (koju činjenicu je ranije prvostepeni sud utvrdio u pravomoćnoj presudi istog suda broj K-87/96 od 26.9.1996. godine a u iskazu osuđenog Čolak Refika).

Prema tome ni u ovom pravcu nema povrede odredaba krivičnog postupka niti je činjenično stanje pogrešno utvrđeno, što žalba optuženog neosnovano ukazuje.

Ispitujući pobijanu presudu povodom izjavljenih žalbi na odluku o izrečenoj kazni a koje se odnose na djelo opisano u tački 3. pobijane presude ovaj sud nalazi da je žalba kantonalnog tužioca osnovana jer kraj svih utvrđenih olakšavajućih okolnosti u pobijanoj presudi, iste su u znatnoj mjeri precijenjene, kod činjenice da se radi o zaista teškom izvršenju krivičnog djela u kojem izvršenju je optuženi sa umišljajem pomogao, da je prema stanju spisa ranije 4 puta osuđivan na razne krivične sankcije, pa je ovaj sud našao da ima mjesta preinačenju prvostepene presude u pogledu utvrđene (pa time i izrečene) kazne za krivično djelo iz člana 171. stav 2. tačka 1. KZ FBiH, pa je optuženog primjenom člana 41. i 42. a u vezi sa članom 25. KZ FBiH osudio na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam) godina, koja kazna je po ocjeni ovog suda primjerna krivičnoj odgovornosti i težini djela. U izrečenu kaznu optuženom je priznato vrijeme koje je u ranije vođenom postupku proveo u pritvoru od 25.11.1993. godine do 20.12.1994.

godine te od 18.6.1998. godine provedeno u pritvoru u esktradicionom postupku do njegovog isporučenja iz Njemačke — 3.5.1999. godine i od tada pa nadalje. Oslobođen je od plaćanja troškova krivičnog postupka jer je utvrđeno da je bez imovine.

Nasuprot tome, ovaj sud je na osnovu člana 344. tačka 6. ZKP protiv optuženog odbio optužbu za radnje opisane u tački 1. i 2. ove presude, koje radnje izvršenja predstavljaju izvršenje krivičnog djela iz člana 325. KZ FBiH (ili član 188. KZ R BiH), a koje djelo je izvršeno u oktobru 1993. godine. Naime Zakonom o amnestiji („Službene novine Federacije BiH“, broj 48/99) amnestirana su sva lica koja su izvršila krivična djela u periodu od 1.1.1991. do 22.12.1995. godine sem djela takstativno nabrojanih u tom zakonu a u koja ne spada krivično djelo iz člana 325. KZ FBiH (ili iz člana 188. KZ R BiH), pa su se stoga stekli uslovi iz člana 344. tačka 6. ZKP za donošenje presude kojom se za to djelo optužba odbija.

Zapisničar
Hrvat Hasija,s.r.

Predsjednik vijeća
Salman Nazif, s.r.

Za tačnost otpavka tvrdi
Ruk. sudske pisarnice,
Fikreta Čehić

Predmet: Sead Kadić

Broj predmeta:

Kantonalni sud u Sarajevu: K-69/05; Sarajevo, 29.3.2006. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine: 070-0-Kž-06-000421 ; Sarajevo, 24.1.2007.
godine

Oslobađa se: Sead Kadić

Kantonalni sud u Sarajevu: oslobađajuća presuda

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine: potvrđuje prvostepenu presudu

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
KANTONALNI SUD U SARAJEVU
Broj: K- 69/05
Sarajevo, 29.03.2006. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Kantonalni sud u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudije Ružić Jasenka kao predsjednika vijeća, Širić-Ljuboje Ljiljane i Tomić Katarine kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Bilić Fakete, u krivičnom predmetu protiv optuženog Kadić Seada zbog krivičnog djela iz ubistva iz člana 36. stav 2. tačka 1. KZ R BiH u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, nakon održanog glavnog pretresa održanog dana 27.03.2006. godine, u prisutnosti Kantonalne tužiteljice Kantona Sarajevo Čatović Aide, optuženog i njegovih branilaca Rešidović Edine i Galijatović Ekrema, dana 29.03.2006.godine donio je i javno objavio

PRESUDU

OPTUŽENI KADIĆ SEAD, sin i majke r., rođen godine u S. gdje je i nastanjen ul. broj službenik na poslovima osiguranja imovine i lica, bez zaposlenja, državljanin nalazio se u pritvoru u KPZ Sarajevo od 30.08.2005. godine do 29.03.2006. godine,

Na osnovu odredbe člana 299. tačka c) ZKP-a F BiH

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

sredinom septembra 1993. godine u Sarajevu u prostorijama Štaba 10. Brdske brigade na Bistriku skupa sa B.S. i S.S. učestvovao u fizičkom zlostavljanju dvojice pripadnika 1. Bataljona navedene jedinice N.E. zv. „E.“ i J.D. zv. „T.“, nakon čega su ih K.S., zajedno sa T.M., H.A., Ž.S., B.S., H.S., Lj.S., S.M. i R.E. odvezli na lokaciju Boguševca na obroncima Trebevića, uveli u zemunicu snajperskog voda, gdje su ih tukli nogama i rukama, da bi ih potom ubili nanoseći im smrtonosne povrede i to tako što je B.S. uzeo u obje ruke sablju koja se nalazila u zemunici, te je zabio u vrat N.E., a J.D. nož po raznim dijelovima tijela

zabadali više puta T.M., a nakon njega i K.S., a zatim tijela ubijenih odvukli do ivice „Kazana“, da bi B.S. nožem odvojio glavu od tijela N., a potom oba tijela bacio u provaliju „Kazana“, a R.E., Lj.S., H.S, H.A., Ž.S. i S.S., koji su prisustvovali ovim ubistvima, iako očevici, ovo nisu prijavili organima gonjenja, pa izvršiooci ovih dijela nisu okrivljeni u relativno dužem vremenskom periodu,

Čime bi počinio krivično djelo ubistva iz člana 36. stav 2. tačka 1. KZ R BiH u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ važećih u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

Na osnovu odredbe člana 212. stav 4. ZKP-a F BiH oštećena J.S. se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuje na parnicu.

Na osnovu odredbe člana 203. stav 1. ZKP-a F BiH troškovi krivičnog postupka, kao i nužni izdaci optuženog, nužni izdaci i nagrade branioca padaju na teret budžetskih sredstava suda.

ZAPISNIČAR

Bilić Faketa

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Ružić Jasenko

POUKA: Protiv ove presude dozvoljeno je pravo žalbe Vrhovnom sudu FBiH u roku od 15 dana putem ovog suda u dovoljnom broju primjeraka.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
070-O-KŽ-06-000421
Sarajevo, 24.1.2007. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Dodik Ignjacija kao predsjednika vijeća, Alikalfić Sofije i Obradović mr Jevrosime kao članova vijeća, te Hrvat Hasije kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv Kadić Seada, zbog krivičnog djela iz člana 36. stav 2. tač. 1. KZ RBiH, u vezi člana 22. preuzetog KZ SFRJ, povodom žalbe Kantonalnog tužioca u Sarajevu, protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-69/05 od 29.3.2006. godine, na sjednici održanoj u prisutnosti zamjenika glavnog federalnog tužioca Bradvica Ive, te optuženog i njegovih branilaca Rešidović Edine i Galijatović Ekrema, advokata iz Sarajeva, dana 24.1.2007. godine, donio je ovu:

PRESUDU

Odbija se kao neosnovana žalba Kantonalnog tužioca u Sarajevu i potvrđuje presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-69/05 od 29.3.2006. godine.

Obrazloženje

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-69/05 od 29.3.2006. godine, na osnovu člana 299. tač. c. ZKP FBiH, Kadić Sead je oslobođen od optužbe da je na način opisan u izreci presude počinio krivično djelo iz člana 36. stav 2. tač. 1. KZ RBiH, u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ važećih u vrijeme izvršenja djela. Po članu 212. stav 4. ZKP FBiH oštećena Jovanović Snežana je sa imovinsko pravnim zahtjevom upućena na parnicu. Po članu 203. stav 4. ZKP FBiH određeno je da troškovi krivičnog postupka kao i nužni izdaci optuženog, nužni izdaci i nagrade branioca, padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Protiv ove presude u zakonskom roku izjavio je žalbu Kantonalni tužilac u Sarajevu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. Predložio je da se pobijana presuda ukine i odredi pretres pred

vijećem Vrhovnog suda Federacije BiH poslije čega će se optuženi oglasiti krivim za učinjeno krivično djelo i kazniti po zakonu.

U odgovoru na žalbu optuženi je putem branilaca predložio da se žalba kao neosnovana odbije i potvrdi prvostepena presuda.

Zamjenik glavnog federalnog tužioca je u dopisu broj Ktž-219/06 od 16.8.2006. godine predložio da se žalba uvaži.

Na sjednici vijeća koja je održana u smislu člana 319. ZKP tužilac je predložio da se žalba uvaži, dok su optuženi i njegovi branioci predložili da se žalba odbije.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u vezi sa navodima žalbe tužioca, pa je odlučio kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje je žalba tužioca ukazala, po ocjeni ovog suda pobijana presuda nije počinila.

Žalba tvrdi, da se pobijana presuda zasniva na povredama odredaba krivičnog postupka jer je postupak koji je predhodio njenom donošenju vođen i okončan po procesnom zakonu koji se u ovom predmetu nije mogao primijeniti. Ove tvrdnje žalba obrazlaže činjenicom da je optužnica protiv optuženog stupila na pravnu snagu prije donošenja Zakona o krivičnom postupku od 1.8.2003. godine, zbog čega je bilo nužno da se postupak sprovede po ranijem procesnom zakonu.

Ove tvrdnje žalbe su neosnovane.

Protiv optuženog Kadić Seada je Okružni vojni tužilac u Sarajevu podigao optužnicu 1994. godine zbog krivičnog djela iz člana 36. stav 2. tač. 1. KZ RBiH u vezi člana 22. preuzetog KZ SFRJ, koja je stupila na pravnu snagu i po ovoj optužnici vođen je krivični postupak pred Okružnim vojnim sudom u Sarajevu. Ovaj postupak je okončan presudom tog suda broj K-189/94 od 20.12.1994. godine, kojom je optuženi oglašen krivim za krivično djelo iz člana 36. stav 1. KZ RBiH i osuđen na kaznu zatvora od 4 godine. Navedena presuda je od strane Vrhovnog suda RBiH ukinuta rješenjem broj Kž-75/95 od 6.6.1995. godine uvažanjem žalbi optuženih među kojima je i žalba optuženog Kadić Seada i tužioca i predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Nakon donošenja odluke Vrhovnog suda RBiH, optuženi se je nalazio u bjekstvu i bio je nedostupan sudu. U odsustvu optuženog, po prijedlogu Kantonalnog tužioca u Sarajevu koji je preuzeo optužnicu Okružnog vojnog tužioca, vođen je krivični postupak protiv optuženog u njegovom odsustvu a po donošenju Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH postupak je prekinut rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu od 10.9.2003. godine

shodno odredbi člana 455. stav 1. ZKP FBiH, a nastavljen je 2005. godine, kada je optuženi po raspisanoj potjernici uhapšen i priveden pred sud u Sarajevu. Članom 455. stav 1. ZKP FBiH koji se primjenjuje od 1.8.2003. godine je propisano da će se u slučaju u kome je doneseno rješenje o suđenju u odsutnosti prije stupanja na snagu ovog zakona rješenjem postupak prekinuti a nastaviće se po novom zakonu kad prestanu smetnje koje su prouzrokovale prekid postupka. Iz navedenog zakonskog određenja jasno proizlazi da se ranije prekinuti postupak nastavlja kad je se za to steknu uslovi a ne da ponovo počinje zbog čega nema razloga niti postoji zakonska mogućnost da se postupak vraća u fazu optuženja odnosno da se optužnica prilagođava odredbama novog procesnog zakona. U ovom krivičnom postupku se upravo o takvom slučaju radi zbog čega je postupak protiv optuženog ispravno nastavljen i okončan po pravilima Zakona o krivičnom postupku iz 2003. godine, po kome je u smislu člana 1. ovog zakona prvostepeni sud bio dužan da postupa. Zbog toga, postupak koji je predhodio donošenju pobijane presude proveden je u skladu sa važećim procesnim zakonom, pa je ova presuda u svemu zakonita, i njenim izricanjem nisu počinjene bitne povrede odredaba iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Neosnovano se u žalbi tvrdi da su dokazi pred prvostepenim sudom izvedeni protivno odredbama procesnog zakona pa nije počinjena ni druga bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Odredbom člana 288. stav 1. ZKP FBiH je propisano da su iskazi optuženog koje je dao u istrazi dopušteni kao dokaz na glavnom pretresu i mogu se koristiti prilikom unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje. Ali zakon ne predviđa da se u slučaju kada se optuženi na glavnom pretresu brani šutnjom, što je njegovo pravo koje mu se ne može osporiti, njegov iskaz iz istrage može koristiti kao dokaz.

Optuženi je u istrazi dao iskaz a na glavnom pretresu se je izjasnio da ne želi dati svoju odbranu i da će se braniti šutnjom. Obzirom na to, izostala je zakonska mogućnost da se njegov iskaz iz istrage koristi kao dokaz kako je to pravilno zaključila i pobijana presuda, što znači da je prvostepeni sud pravilno postupio kada iskaz iz istrage nije uzeo kao dokaz.

Prvostepeni sud je izveo dokaze saslušanjem svjedoka koji su predloženi od strane tužioca i odbrane. Ovi dokazi su provedeni i ocijenjeni u svemu po odredbama procesnog zakona (član 277. i član 296. stav 2. ZKP FBiH). Jedan broj svjedoka koje je tužilac predložio imali su svojstvo suoptuženih zajedno sa optuženim Kadić Seadom u ranijem postupku koji je protiv njih vođen. Obzirom na to, kada su u postupku pred prvostepenim sudom ista lica saslušavana u svojstvu svjedoka, njihovi iskazi koje su dali kao optuženi ne bi se mogli koristiti kao dokaz niti je postojala zakonska mogućnost da

im se predoče raniji iskazi i zahtjeva objašnjenje za eventualno odstupanje od ranijih iskaza. Takva mogućnost postoji u slučaju kada su u pitanju iskazi svjedoka koje su dali u ranijem postupku (član 288. stav 1. ZKP FBiH). U ovom slučaju, međutim, tužilac nije u dokaze uveo ni jedan takav iskaz svjedoka.

Ispitivanje vještaka za sudsku medicinu i vještaka neuropsihijatra na glavnom pretresu provedeno je u skladu sa odredbom člana 285. ZKP FBiH, čime je ispunjen uslov da se prihvate njihovi pismeni nalazi i mišljenja kao dokazni materijal (strana 6. ove odredbe) a drugi dokazi objektivnog karaktera su na pretresu izneseni i prihvaćeni u skladu sa odredbom člana 289. ZKP FBiH. Zbog toga kod izvođenja dokaza pred prvostepenim sudom nije povrijeđena ni jedna odredba procesnog zakona, pa su suprotne teze žalbe potpuno neprihvatljive.

Pobijana presuda je utvrdila da se je optuženi zajedno sa drugim pripadnicima 10. brdske brigade i Topalović Mušanom komandantom brigade odvezao do mjesta Boguševac gdje su dovedeni i Jovanović Duško i Nikolić Ergin i da je optuženi bio u zemunici kada su Jovanoviću i Nikoliću nanošene povrede sa smrtnim ishodom. Na strani 14. i 15. presuda je obrazložila da ni jedan svjedok nije potvrdio da je optuženi preduzima radnje koje mu se optužnicom pripisuju i da nema ni drugih dokaza o tome. Samo prisustvo optuženog na mjestu događaja i ubistvo oštećenih presuda je ocijenila da to nije dokaz sa aspekta dokazivanja krivice optuženog. Analizu dokaza koje je izvela pobijana presuda i zaključke do kojih je iz te analize došla, i ovaj sud u cijelosti prihvata, pa nema mjesta tvrđenja žalbe da su dokazi na kojima se presuda zasniva pogrešno ocijenjeni.

Međutim, žalba posebno ukazuje da je u vrijeme događaja optuženi zadobio udarac u predjelu prepona od strane oštećenog Jovanović Duška a pobijana presuda se ovom nespornom činjenicom nije bavila iako ona ukazuje da je optuženi bio u blizini žrtve, što je po žalbi dokaz da je i optuženi napadao oštećenog i da se je oštećeni od njegovog napada branio. Vezano za ove navode žalbe, valja istaći da je pobijana presuda konstatovala da je oštećeni Jovanović Duško zadao udarac optuženom u predjelu prepone od koga je optuženi pao i ostao ležati na podu. Ove činjenice i po ocjeni ovog suda ukazuju da se je optuženi nalazio u blizini oštećenog kada su oštećenom nanošene povrede. Međutim, tačnost te konstatacije ne opravdava teze žalbe da međusobna blizina oštećenog i optuženog nužno ukazuje da je i optuženi fizički nasrtao na oštećenog zadavajući mu udarce nožem i da se je oštećeni od njega branio. Tu se može raditi samo o pretpostavci da je jedan od izvršilaca djela bio i optuženi a ne i o argumentovanoj tezi optužbe. A pretpostavke se ne mogu tumačiti na štetu optuženog jer je to zahtjev koga jasno postavlja procesni zakon koji traži da se u osnov osude mogu ugraditi samo one činjenice koje su utvrđene na osnovu izvedenih dokaza sa potpunom sigurnošću. Prema

tome, dokazi na koje žalba ukazuje nemaju karakter dokaza koji bi sami za sebe i u odsutnosti drugih dokaza bili podobni da dovedu do drugačijih zaključaka od onih koje je izvela pobijana presuda, pa time što ova činjenica nije posebno cijenjena ne može se reći da su u pobijanoj presudi izostali razlozi o odlučnim činjenicama i da je činjenična osnova presude ostala pogrešna i nepotpuna.

Iz navedenih razloga, po ocjeni ovog suda pobijana presuda je pravilno našla da nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo za koje je optužen, pa je sa osnovom po odredbi člana 299. tač. c. ZKP FBiH oslobođen od optužbe.

Zapisničar
Hasija Hrvat, s.r.

Predsjednik vijeća
Ignjacije Dodik, s.r.

Za tačnost otpravka tvrdi,
Šef odsjeka sudske pisarne

Čehić Fikreta

Predmet: Senad Hasić i dr.

Broj predmeta:

Viši sud u Sarajevu: K-87/96; Sarajevo, 26.9.1996. godine

Osuđeni:

Esad Tucaković, Zijo Kubat, Refik Čolak, Mevludin Selak – po 6 (šest) godina

Senad Hasić, Sabahudin Žiga, Samir Seferović, Omer Tendžo, Esad Raonić,

Samir Ljubović, Senad Haračić, Armin Hodžić – po 10 (deset) mjeseci

VIŠI SUD U SARAJEVU
Broj K-87/96 Sarajevo,
26.09.1996 godine

U IME NARODA!

Viši sud u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudije Podrug Muhameda kao predsjednika vijeća, Škaljić Sadete člana ovog suda, sudija porotnika Salanović Izete, Smajić Galiba i Mameledžija Ismeta, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Duvnjak Mevle, u krivičnom predmetu protiv okrivljenih Hasić Senada i dr., zbog krivičnog djela iz čl. 36 stav 2 KZ R BiH i čl. 188 st. 1 KZ R BiH, a po optužnici Višeg tužilaštva u Sarajevu KT br. 11/93 koju je u toku postupka izmijenio zamjenik Višeg tužioca, nakon zaključenog glavnog pretresa održanog javno u prisutnosti okrivljenih, Kubat Zija, Tucaković Esada, Selak Mevludina i Čolak Refika, te njihovih branioca i to Kubat Zija advokata Ceribašić Mehmeda, Tucaković Esada advokata Pipić Nifata, Selak Mevludina advokata Nožica Senke, Čolak Refika Kadić Vahidina, te okrivljenih Hasić Senada, Žiga Sabahudina, Seferović Samira, Tendžo Omera, Raonić Esada, Ljubović Samira, Haračić Senada, Hodžić Armina, te zamjenika Višeg tužioca u Sarajevu Čorović Nedjada, donio je dana 26.9.1996 godine i javno objavio slijedeću:

PRESUDU

OKRIVLJENI:

KUBAT ZIJO, sin J. i majke A. rođj. g. u S. gdje i boravi ul., oženjen otac dvoje mlđb. djece,,, državljanin, nalazi se u pritvoru,

TUCAKOVIĆ ESAD, zv. „Kliker“ sin B. i majke S. rođj. god. u S. gdje boravi ul., oženjen, otac dvoje mlđb. djece,,, državljanin, nalazi se u pritvoru,

SEFEROVIĆ SAMIR, zv. „Bebble“ sin M. i majke A. rođj. god. u S. gdje boravi ul., oženjen, otac jednog mlđb. djeteta,,, državljanin,

TENDŽO OMER, sin M. i majke S. rođj. g. u S. gdje boravi, ul., oženjen, otac dvoje mlđb. djece,,, državljanin,

KRIVI SU

ŠTO SU:

1/ Sredinom oktobra 1993 g. u Sarajevu po naredjenju komandanta X.BBR Topalović Mušana zv. „Caco“ okrivljeni Tucaković Esad, Tendžo Omer, Alibašić Asif i Kubat Zijo iz njihove kuće koja se nalazila u Pionirskoj ulici u Sarajevu priveli u Štab Komande X.BBR na Bistriku Lavriv Vasilja i njegovu suprugu Anu, gdje su ih tukli, a zatim odvezli u 2 automobila Kubat Zijo, Seferović Samir, Alibašić Asif i Tucaković Esad u pravcu Boguševca na lokaciju tzv. „Kazani“ prirodnog usjeka u stijenama u zoni odgovornosti III Bataljona, X.BBR, da bi se zatim Seferović Samir i Turčalo Meho vratili u Štab III bataljona po Drašković Milenu koja je bila tamo zatvorena i odveli je na lokaciju „Kazani“, gdje su sve troje civila udarali nogama i rukama i to Kubat Zijo, Tucaković Esad, Seferović Samir, Omanović Suad i Tendžo Omera i Kubat Zijo, a potom ih drvenim palicama tukli Omanović Suad i Tucaković Esad da bi Kubat Zijo uzeo nož koji je nosio sa sobom i zaklao Lavriv Vasilja prešavši mu nožem više puta preko prednjeg dijela vrata, a Tucaković Esad uzeo nož vel. oko 40 cm, dužine i širine sječiva oko 8 cm, zv. „Granata“ jednim udarcem u vrat Lavriv Ane i istu zaklao, prilikom kojeg udarca je odvojio glavu od tijela i gurnuo u provaliju a treću osobu Drašković Milenu Omanović Suad udario drškom od krampe u glavu, a Tendžo Omer, Alibašić Asif i Seferović Samir koji su prisustvovali ubistvima, iako očevidci ovo nisu prijavili organima gonjenja pa izvršio ovih dijela nisu otkriveni u dužem vremenskom periodu.

II. **SEFEROVIĆ SAMIR**, generalije kao naprijed navedene,

HODŽIĆ ARMIN, sin S. i majke E. rođj. god. u S. gdje boravi ul.,,
....., državljanin,

ŽIGA SABAHUDIN, sin R. i majke N. rođj. godine u S. gdje boravi ul.
br., oženjen, otac dvoje mlđb. djece,,, državljanin,

RAONIĆ ESAD, zv. „Eso maskirani“ sin N. i majke M. rođj. g. u S. nastanjen u ul.
.....,, državljanin,

LUBOVIĆ SAMIR zv. „Mića“ sin M. i majke A. rođj. godine u S. gdje boravi ul.
..... br.,, državljanin,

KRIVI SU

ŠTO SU:

Sredinom septembra 1993 g. u Sarajevu tukli pripadnika I. Bataljona X.BBR Nikolić Ergina zv. „Ego“ i Jovanović Duška zv. „Tarli“ i to: Bejtić Samir, Kadić Sead, Seferović Samir, a zatim ih Topalović Mušan, Hodžić Armin, Žiga Sabahudin, Bejtić Samir, Hasić Senad, Kadić Sead, Ljubović Samir, Selak Mevludin i Raonić Esad odveli na lokaciju Boguševac, uveli u zemunicu snajperskog voda gdje su ih tukli nogama i rukama, da bi ih nakon toga ubili nanoseći im smrtonosne povrede i to tako što je Bejtić Samir uzeo u obje ruke sablju koja se nalazila u zemunici te je zabio u vrat Nikolić Ergina, a Jovanović Dušku nož zabadali više puta Topalović Mušan, a poslije njega Kadić Sead, a zatim tijela ubijenih odvukli sa ivice kazana, da bi Bejtić Samir nožem odvojio glavu od tijela Nikolića, a potom oba tijela bacio u provaliju „Kazana“, a Ronić Esad, Ljubović Samir, Hasić Senad, Hodžić Armin, Žiga Sabahudin, Seferović Samir koji su prisustvovali ovim ubistvima iako očevidci ovo nisu prijavili organima gonjenja, pa izvršioци ovih dijela nisu otkriveni u relativno dužem vremenskom periodu.

III. **ŽIGA SABAHUDIN**, generalije kao naprijed,

TENDŽO OMER, generalije kao naprijed navedene,

HARAČIĆ SENAD, sin P. i majke Z. rođj. godine u S. gdje boravi ul.
... .., državljanin

KRIVI SU

ŠTO SU:

Sredinom oktobra 1993 g. u Sarajevu po naredjenju komandanta X. BBR Topalović Mušana, Bejtić Samir, Hodžić Armin i Žiga Sabahudin, Tendžo Omer otišli u stan Šalipur Predraga u Sarajevu ul. Borisa Kidrića 3/XV gdje su u stanu pored njega zatekli i Radosavljević Branislava, a nakon toga odveli ih u Komandu X. BBR na Bistriku gdje počinje teška tuča te dvojice mladića koje nogama i rukama tuku Žiga Sabahudin, Haračić Senad, Alibašić Asif, Topalović Mušan, a Bejtić Samir željeznom štangom po potkoljenicama, koljenima i člancima nogu, a zatim ih Topalović Mušan, Žiga Sabahudin, Haračić Senad, Tendžo Omer, Alibašić Asif, Hodžić Husein i Omanović Suad odvođe automobilom na lokaciju tzv. „Kazani“, gdje ih nastavljaju tući nogama i rukama, kada

Topalović Mušan udara nogom u glavu Branislava dok je ovaj bio prislonjen na kamen, a zatim više puta zabada nož u tijelo Predraga, a zatim tijela baca u provaliju tzv. „Kazani“ a Tendžo Omer, Alibašić Asif, Haračić Senad i Žiga Sabahudin, koji su prisustvovali ovim ubistvima iako očevidci ovo ne prijavljuju organima gonjenja, pa izvršioци ovih dijela nisu otkriveni u relativno dužem vremenu periodu.

IV. **TENDŽO OMER**, generalije kao naprijed,

ČOLAK REFIK, zv. „Refko“ sin M. i majke A. rođen godine u P. nastanjen u S. ul., državljanin

SELAK MEVLUDIN, sin S. i majke M. rođen g. u selu S. nastanjen u S. ul., državljanin

KRIVI SU

ŠTO SU:

Krajem mjeseca juna 1993. g. u Sarajevu nakon pogibije šestoro djece od posljedica agresorskog granatiranja u ul. Dragice Pravice po naredjenju komandanta Topalović Mušana zv. „Caco“ priveli stariji bračni par Komljenović Dragoslava i Marinu invalide sa štakom iz njihova stana u Sarajevu ul. Dragice Pravice br. 27/11 i to tako što su ih Hodžić Armin, Bejtić Samir odvezli u Komandu brigade, a zatim automobilom na lokaciju „Kazana“ na Boguševcu gdje ih je Bejtić Samir predao Tandžo Omeru i Alibašić Asifu prenijevši naredbu da gore prisutni vojnici Selak Mevludin i Čolak Refik ubiju ta lica koji to i čine, tako što Selak Mevludin nožem koji mu je dao Tendžo Omer ubija Komljenović Dragoslava u momentu kada se iza njega kretao prema ivici „Kazana“ uhvativši ga iza ledja rukom preko usta oborivši ga na zemlju, a zatim nožem više puta prevukao preko vrata, zaklavši ga, a Čolak Refik nožem koji mu je dao Alibašić Asif ubija Komljenović Marinu dok se kretala u pravcu ivice „Kazana“ iza ledja uhvatio je rukom, zatvorio joj usta oborio na zemlju, a zatim kleknuo na koljena pored nje i držeći joj rukom na ustima presjekao vrat sa prednje strane da bi nakon toga oba dijela bacili u provaliju.

V. **HODŽIĆ ARMIN**, generalije kao naprijed

KRIV JE

ŠTO JE

Dana 25.12.1992. g. u Sarajevu Hodžić Armin i Bejtić Samir odvezli vozilom marke „PUCH“ na Boguševac Vučerević Zorana, pri čemu je Bejtić Samir sa sobom nosio 3 flaše razredjivača, da bih po dolasku na lice mjesta Bejtić Samir odveo Vučerević Zorana ispred linije koje drže snage A R BiH i lišio ga života pucajući u njega dva hica iz pištolja „Škorpion“ a poslije toga leš polio razredjivačem i spalio, da bi se Bejtić Samir vratio u komandu brigade, a Hodžić Armin ostao na dužnosti koji ovo ubistvo iako očevidac ne prijavljuje organima gonjenja pa izvršilac ovog djela Bejtić Samir nije otkriven sve do kraja oktobra 1993. godine.

Dakle,

1. **Hasić Senad** u tač. 2 optužnog akta iako je znao učinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna to nije prijavio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje učinioca,
2. **Kubat Zijo** u tač. 1 optužnice drugo lice lišio života na svirep i podmukao način,
3. **Tucaković Esad** u tač. 1 optužnice drugo lice lišio života na svirep i podmukao način,
4. **Seferović Samir** u tač. 1 i 2 optužnice iako je znao učinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna nije to prijavio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje počinioca.
5. **Žiga Sabahudin** u tač. 2 i 3 optužnice iako je znao učinioca kriv. djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna to nije prijavio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje učinioca.
6. **Tendžo Omer**, u tač. 1 i 3 optužnice iako je znao učinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna to nije prijavio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje učinioca.
7. **Ljubović Samir**, u tač. 2 optužnice iako je znao učinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna to nije prijavio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje počinioca.
8. **Raonić Esad**, u tač. 2 optužnice iako je znao učinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna, to nije prijavio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje počinioca.
9. **Čolak Refik**, u tač. 4 optužnice drugo lice lišio života na svirep i podmukao način.
10. **Selak Mevludin**, u tač. 4 optužnice drugo lice lišio života na svirep i podmukao način.
11. **Haračić Senad**, u tač. 3 optužnice iako je znao počinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna, to nije učinio iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje počinioca.

12. **Hodžić Armin** u tač. 2 i 5 optužnice iako je znao za počinioca krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći smrtna kazna, to nije prijavio iako od takve prijave zavisi otkrivanje počinioca.

ČIME SU:

1. **Hasić Senad** u tač. 2 optužnog akta učinio krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela i učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH,
2. **Kubat Zijo** u tač. 1 optužnice krivično djelo ubistva iz člana 36 stav 2 tačka 1 KZ R B11-1,
3. **Tucaković Esad** u tač. 1 optužnice krivično djelo ubistva iz člana 36. stav 2 tačka 1 KZ R
4. **Seferović Samir** u tač. 1 i 2 optužnice krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela i učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH u produženom trajanju,
5. **Žiga Sabahudin** u tač. 2 i 3 optužnice krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela ili učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH u produženom trajanju,
6. **Tendžo Omer** u tač. 1 i 3 optužnice krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela i učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH u produženom trajanju,
7. **Ljubović Samir** krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela i učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH,
8. **Raonić Esad** krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH,
9. **Čolak Refik**, krivično djelo ubistva iz člana 36 stav 2 tačka 1 KZ R BIH,
10. **Selak Mevludin** krivično djelo ubistva iz člana 36 stav 2 tačka 1 KZ R BIH,
11. **Harač Senad** krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela i učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH,
12. **Hodžić Armin** pod tačkom 2 i 5 optužnice krivično djelo ne prijavljivanja krivičnog djela i učinioca iz člana 188 stav 1 KZ R BIH,

Pa se primjenom navedenih zakonskih propisa te člana 5, 33, 38, 41, 42 i 43 preuzetog KZ SFRJ

OSUĐUJU

TUCAKOVIĆ ESAD, KUBAT ZIJO, ČOLAK REFIK, SELAK MEVLUDIN

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD PO 6 (ŠEST) GODINA,

**HASIĆ SENAD, ŽIGA SABAHUDIN, SEFEROVIĆ SAMIR, TENDŽO OMER, RAONIĆ ESAD,
LJUBOVIĆ SAMIR, HARAČIĆ SENAD, HODŽIĆ ARMIN**

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD PO 10 (DESET) MJESECI

Po članu 50 preuzetog KZ SFRJ vrijeme koje su okrivljeni proveli u pritvoru i to

HASIĆ SENAD od 25.11.1993. do 1.9.1994. godine
LJUBOVIĆ SAMIR od 25.11.1993. do 23.8.1994. godine,
RAONIĆ ESAD od 25.11.1993. do 1.11.1994. godine,
HARAČIĆ SENAD od 25.11.1993. do 1.11.1994. godine,
ŽIGA SABAHUDIN, SEFEROVIĆ SAMIR, TENDŽO OMER od 25.11.1993. do 20.12.1994. godine,
KUBAT ZIJU, TUCAKOVIĆ ESAD, ČOLAK REFIK, SELAK MEVLUDIN od 25.11.1993. do 26.9.1996. godine,
HODŽIĆ ARMIN od 25.11.1993. do 21.3.1996. godine,

Po članu 98 stav 4 preuzetog ZKP okrivljeni se oslobadjaju plaćanja naknade troškova postupka i paušala.

Na osnovu člana 63 preuzetog KZ SFRJ

KUBAT ZIJU, TUCAKOVIĆ ESADU IZRIČE SE mjera obaveznog psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi s tim da vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunava se u vrijeme trajanja izrečene kazne zatvora, a ne može duže trajati od izrečene kazne zatvora.

Zapisničar
Duvnjak Mevla

Predsjednik vijeća
Podrug Muhamed

POUKA:

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 8 (osam) dana po prijemu iste Vrhovnom sudu F BiH u Sarajevu.

Žalba se podnosi u dovoljnom broju primjeraka za sud i stranke, putem ovog suda.

Predmet: Suad Omanović

Broj predmeta:

Kantonalni sud u Sarajevu: K-11/96-V; Sarajevo, 29.12.1999. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine: Kž.486/00; Sarajevo, 23.11.2000. godine⁵

Osuđen: Suad Omanović

Kantonalni sud u Sarajevu: 3 (tri) godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine: preinačava u 10 (deset) godina

⁵ U okviru ove publikacije nalazi se samo presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Kž.486/00
Sarajevo, 23.11.2000. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Salmana Nazifa kao predsjednika vijeća, Potparić Milorada, Hadžiomerađić Malika, Čupka Silvije i Zelića Pere, kao članova vijeća, te Hrvat Hasije, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Omanović Suada, zbog krivičnog djela iz člana 171. stav 2. tačka 1. KZ FBiH, povodom žalbe Kantonalnog tužioca u Sarajevu i branioca optuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-11/96-V od 29.12.1999. godine, na sjednici održanoj u prisutnosti optuženog i njegovog branioca Kočo Midhata, advokata iz Sarajeva, dana 23.11.2000. godine, donio je ovu:

PRESUDU

Žalba branioca optuženog Omanović Suada se odbija a žalba Kantonalnog tužioca u Sarajevu se uvažava i presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj K-11/96-V od 29.12.1999. godine preinačava u odluci o kazni tako da se optuženi Omanović Suad za krivično djelo za koje je tom presudom oglašen krivim **osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina**, u koju kaznu se, po članu 48. KZ FBiH uračunava vrijeme koje provodi u pritvoru od 10.12.1993. do 10.2.1994. godine, od 10.3. do 10.4.1994. godine i od 15.10.1999. pa nadalje.

U dijelu odluke o troškovima krivičnog postupka prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

Obrazloženje

Kantonalni sud u Sarajevu, svojom presudom broj K-11/96-V od 29.12.1999. godine oglasio je krivim Omanović Suada za izvršenje krivičnog djela iz člana 171. stav 2. tačka 1. u vezi sa članom 25. KZ FBiH, pa je za to djelo primjenom čl. 41. i 42. KZ FBiH osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine u koju kaznu mu je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru, i oslobođen je plaćanja troškova krivičnog postupka.

Protiv te presude žalbu je izjavio Kantonalni tužilac u Sarajevu zbog odluke o kazni s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači u odluci o kazni i optuženom izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju.

Branilac optuženog prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o kazni, pa je predloženo da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje ili da se ista preinači u odluci o kazni i optuženom izrekne blaža kazna.

Zamjenik federalnog tužioca je, u svom dopisu broj Ktž-72/2000 od 24.2.2000. godine, predložio da se žalba kantonalnog tužioca uvaži a odbije žalba branioca optuženog.

Na današnjoj sjednici vijeća ovoga suda, održanoj u smislu člana 365. stav 4. ZKP, optuženi i njegov branilac su predložili da se njihova žalba uvaži a odbije žalba Kantonalnog tužioca, dok zamjenik federalnog tužioca nije pristupio iako je o sjednici vijeća uredno obaviješten.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih prigovora a i po službenoj dužnosti u smislu čl. 370. stav 1. ZKP, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 358. stav 1. tač. 11. ZKP jer je prvostepeni sud u pobijanoj presudi dao sve valjane razloge koji su neprotivrječni sa izrekom te presude. Pitanje radnje pomaganja u izvršenju navedenog krivičnog djela i njegovog umišljaja u činjenju tih radnji, pobijana presuda je detaljno obrazložila i te razloge u cijelosti prihvata i ovaj sud, pa su žalbeni prigovori u tom pravcu potpuno neosnovani. Nije samo na iskazu optuženog datom u istrazi, koje je potvrdio i na glavnom pretresu, zasnovana odluka suda o krivici optuženog, već i na izvještaju vještaka za sudsku medicinu Dr Dobrače i Žuje, u kojem je konstatovano pronalaženje tijela Drašković Milene i bračnog para Lavriv kao i drugim izvještajima koje pobijana presuda citira u svojim razlozima. Potpuno je izmišljena tvrdnja optuženog koju slijedi i žalba njegovog branioca, da je u istrazi svoj iskaz dao pod pritiskom i teškim fizičkim maltretiranjem, jer je taj svoj iskaz dao kod istražnog sudije Okružnog vojnog suda u Sarajevu, u prisutnosti zamjenika vojnog tužioca i branioca optuženog kao i drugih prisutnih branilaca, kako je to u tom zapisniku navedeno. U toj svojoj odbrani optuženi je niz drugih činjenica negirao, iako su mu bile stavljene na teret, pa da stvarno nije bio prisutan i pomogao neposrednim izvršiocima ubistva bračnog para Lavriv i Milene Drašković, na način kako je to utvrdila pobijana presuda, sigurno je da optuženi to ne bi priznao. Na taj način žalbeni prigovori u pravcu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja su potpuno neosnovani. Naime, kada optuženi priznaje da je muškarca

dovedenog kod „Kazana“ pored ostalih i on udario drvenim dijelom stare krampe, od kojeg udarca je ta drvena drška pukla, onda nije potrebno ispitivati kvalitet te drvene drške, te kad se ima u vidu, takođe, optuženikovo priznanje, da je leš Drašković Milene bacio u „kazane“, očigledno je osnovan zaključak prvostepenog suda da je optuženi sa umišljajem pomagao neposrednim izvršiocima ubistava navedenih lica na način kako je to opisano u izreci pobijane presude. Dakle, takvu smrt žrtava, što su ih u izreci presude navedena lica učinila, očigledno je svojim pomaganjem htio i optuženi, pa je pravilno prvostepeni sud optuženog oglasio krivim za izvršenje krivičnog djela iz člana 171. stav 2. tačka I. u vezi člana 25. KZ FBiH, pa je prigovor žalbe o povredi krivičnog prava neosnovan.

Ispitujući prvostepenu presudu u odluci o kazni a u vezi žalbenih prigovora objiu žalbi, valja istaći da su sve činjenice i okolnosti od kojih zavisi odmjeravanje visine kazne potpuo utvrđene i to u suštini žalbe ne dovode u sumnju. Po nalazu ovoga suda, žalba Kantonalnog tužioca je osnovana. Zaista i ovaj sud nalazi da su utvrđene olakšavajuće okolnosti (porodičan i bitno smanjeno uračunljiv, u vrijeme izvršenja djela imao preko 28 godina) i suviše mnogo došle do izražaja i s obzirom na težinu djela i način izvršenja nisu od takvog značaja, da bi se primijenile odredbe o ublažavanju kazne, pa je stoga uvažavajući žalbu kantonalnog tužioca ovaj sud pobijanu presudu u odluci o kazni prienačio tako što je za krivično djelo za koje je tom presudom oglašen krivim, optuženog osudio na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina sa kojom kaznom je realno očekivati ostvarivanje svrhe kažnjavanja. U izrčenu kaznu uračunato je vrijeme provedeno u pritvoru.

Iz navedenih razloga žalba branioca optuženog zbog odluke o kazni pokazuje se neosnovanom.

Budući da pobijana presuda nema povreda zakona na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, u smislu člana 370. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Zapisničar
Hasija Hrvat, s.r.

Predsjednik vijeća
Nazif Salman, s.r.

Za tačnost opravka tvrdi
Ruk. sudske pisarnice

Fikreta Čehić

„Kazani“ – mjesto bez značaja?

Ekshumacije žrtava⁶

Žrtve su na lokalitetu Kazani ekshumirane 1993. godine i nakon toga ukopane u pojedinačne grobnice sa obilježnim drvenim nadgrobnim NN oznakama na Pomoćnom stadionu Koševo u Sarajevu. 1998. godine posmrtni ostaci su reekshumirani sa Pomoćnog stadiona Koševo i prevezeni u Spomen kosturnicu u Lukavici.

Do sada je identifikovano ukupno 15 žrtava. 12 žrtava je identifikovano na temelju DNK analize, a 3 žrtve su identifikovane klasičnom metodom prepoznavanja i ukopane u toku rata, odnosno 1994. godine. Riječ je o pet žrtava ženskog spola i deset žrtava muškog spola, starosti od 27 do 66 godina. Identifikacijom žrtava saznaje se da su dvije žrtve ukrajinske nacionalnosti, a to su braćni par Lavriv Ana i Vasilj, potom dvije žrtve su hrvatske nacionalnosti, jedna žrtva bošnjačke nacionalnosti i deset žrtava srpske nacionalnosti.

Spisak žrtava koje su ekshumirane u novembru 1998. godine na lokalitetu „Pomoćni stadion Koševo“, a prethodno pronađenih na Kazanima 1993. godine:

- 1. Nevenka (Spasoje) Bošković rođena 1933. godine;**
- 2. Marko (Simo) Bošković rođen 1929. godine;**
- 3. Stojan (Jefto) Žuža rođen 1933. godine;**
- 4. Novka (Neđo) Lemez rođena 1950. godine;**
- 5. Dragomir (Mihajlo) Čeranić rođen 1943. godine;**
- 6. Ana (Mihajlo) Lavriv rođena 1942. godine;**
- 7. Vasilj (Stefan) Lavriv rođen 1933. godine;**
- 8. Predrag (Momčilo) Šalipur rođen 1965. godine;**
- 9. Duško (Vojo) Jovanović rođen 1955. godine;**
- 10. Mileva (Branko) Drašković rođena 1936. godine;**
- 11. Ago (Lutvo) Šteta rođen 1939. godine;**
- 12. Marina (Ilija) Komljenac rođena 1926. godine;**

Na Kazanima je pronađeno i ukopano u toku rata i nekoliko lica koja nisu u evidenciji nestalih osoba, a to su:

- 13. Ranko Frankić;**
- 14. Branislav Radosavljević rođen 1952. godine;**
- 15. Branislav Blagojević rođen 1960. godine.**

⁶ Podaci Instituta za nestale osobe BiH

Još uvijek se kao nestale vode tri žrtve srpske nacionalnosti. Po presudi Kantonalnog suda u Sarajevu, a na temelju svjedočenja i priznanja osuđenih, utvrđeno je da su nestali na Kazanima:

- 16. Nikolić (Nikola) Ergin rođen 1966. godine;**
- 17. Vučurović (Dobrivoje) Zoran rođen 1952. godine;**
- 18. Komljenac (Adam) Radoslav rođen 1921. godine.**

Ekshumacije na lokalitetu Kazani rađene su u još dva navrata i to u junu 2000. godine i u augustu 2001. godine kada su ekshumirani dijelovi tijela.

Dakle, ukupno je 15 žrtava pronađenih na lokalitetu Kazani i još uvijek se traga za tri žrtve koje su nestale na ovom lokalitetu. Na Pomoćnom stadionu Koševo u novembru 1998. godine reekshumirani su posmrtni ostaci u 28 vreća i forenzičkom analizom je utvrđeno da je riječ o najmanje 23 žrtve s tim da su se u jednoj vreći nalazile i životinjske kosti.

Na lokalitetu Pomoćnog stadiona Koševo u pojedinačne grobnice ukopane su žrtve sa lokaliteta Kazani, lokaliteta Gaj i lokaliteta Grm Maline, a sve ekshumacije su rađene 1993. godine. Na spomenuta dva lokaliteta Gaj i Grm Maline pronađeno je ukupno 7 žrtava, od toga 5 žrtava na lokalitetu Gaj i 2 žrtve na lokalitetu Grm Maline. Svi lokaliteti se nalaze na području općine Stari Grad Sarajevo. Sa pomoćnog stadiona Koševo identifikovani su i majka i sin Pešić (Andrija) Ljeposava i Pešić (Dragoljub) Duško, potom Vrančić (Đurad) Kosta i Drakulić (Ilija) Stevo pronađeni na lokalitetu Gaj i Minić (Milan) Slobodan pronađen na lokalitetu Grm Maline.

Takođe, 2012. godine u Institut za nestale osobe BiH je stigao DNK nalaz na Vučurović (Dobrivoje) Zoran ili Miodrag, a riječ je o dva brata koji su nestali na području Sarajeva, a krv za DNK analizu dao je otac pa se ne može sa sigurnošću utvrditi o kojem bratu je riječ, te do danas nije ni identifikovan.

Na kraju je potrebno napomenuti da još uvijek postoji određen broj ekshumiranih a neidentifikovanih žrtava. Tako postoji 7 izolovanih DNK profila ali nema podudaranja sa uzorcima krvi.

„Kazani“ – mjesto bez značaja?

Obim studija, osvrti, članka i emisija koje se dotiču teme vezane za ratne zločine na Kazanima još uvijek je skroman, pa stoga ova publikacija predstavlja još jedan vrijedan doprinos u rasvjetljavanju okolnosti počinjenih zločina i odnosa prema tim zlodjelima za vrijeme i poslije opsade Sarajeva. Jedan od ciljeva ove publikacije jeste da pruži podršku naporima da se konačno obilježi mjesto stradanja na Kazanima („simbola zločina počinjenih nad Srbima u opkoljenom Sarajevu“)⁷, čime bi se poduzeo prvi korak da sjećanje na Kazane postane integralni dio službenih politika sjećanja u federalnom Sarajevu. Radi podsjećanja, ovakvu inicijativu prvi je pokrenuo Svetozar Pudarić, bivši potpredsjednik Federacije BiH:

„Njegov odlazak na jamu na Kazanima i polaganje vijenca u oktobru 2011. godine, te paralelno najavljena inicijativa za podizanje spomen – ploče, bili su u dvostrukom smislu novi: po prvi put je mjesto Kazani fizički stavljeno u središte pažnje i diskusije, i to kako posjetom tako i inicijativom za podizanje spomen – ploče, i po prvi put se jedan visokopozicionirani političar iz Federacije svom težinom svoje funkcije angažirao za aktivno sjećanje na zločine na Kazanima i žrtve tih zločina.“⁸

Nekoliko godina kasnije, Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK), izdavač ove publikacije, održalo je prvo javno sjećanje na žrtve na Kazanima, i to 25. oktobra 2014. godine ispred sarajevske Katedrale, pri čemu na transparentima nisu izričito spomenute žrtve koje su ubijene na Kazanima. Ipak datum i saopštenje za javnost, čije objavljivanje je prethodilo akciji, ukazuju na činjenicu da se odaje počast žrtvama stradalim na Kazanima. Kao što konstatuje istoričar Nicolas Moll u vezi s UDIK-ovim performansom šutnje:

„(...), iako je bdijenje naišlo na malen odziv, treba napomenuti da je tom prilikom prvi put u centru Sarajeva organizirana simbolička akcija u vezi s Kazanima.“⁹

Kazani, kao čin stradanja i situacija srpske zajednice, ali i ostalih manjina za vrijeme opsade Sarajeva, nisu prioritarna tema u glavnom gradu BiH, niti je sjećanje na žrtve

⁷ Nicolas Moll: Između sjećanja, poricanja i zaborava: o kulturi sjećanja u BiH 20 godina nakon rata: "Sarajevska najpoznatija javna tajna": Suočavanje s Cacom, Kazanima i zločinima počinjenim nad Srbima u opkoljenom Sarajevu, od rata do 2015. Sarajevo: Friedrich-Ebert-Stiftung, 2015, str. 13. Autorica teksta svjesna je činjenice da su u jami Kazani indentifikovani i posmrtni ostaci građana nesrpske nacionalnosti. Dosadašnja saznanja, međutim, ukazuju da je većina žrtava bila srpske nacionalnosti. Povrh toga, ostala mjesta stradanja u opkoljenom Sarajevu takođe nameću zaključak da su u Sarajevu pod opsadom pripadnice i pripadnici srpske zajednice ciljano odvođeni, mučeni i ubijani. Dovoljno činjenica ukazuje na to da je izdvojeno istraživanje stradanja Srba i Srpkinja opravdano i neophodno.

⁸ Moll, str. 47.

⁹ Ibidem, str. 55. i 56.

Armije BiH dio službenih politika sjećanja i predmet izučavanja.

U narednom ću povezati razmišljanja o još uvijek prisutnom otporu i negodovanje da se javno problematizuje položaj manjinskih zajednica, posebice srpske zajednice, u mjestima koja su u ratu bila pod kontrolom Armije BiH, s nekoliko bitnih saznanja naučnika posvećenih proučavanju i konceptualizaciji kritičkih i inkluzivnih kultura sjećanja, te izgradnji kritičke istorijske svijesti. Općenito govoreći, žrtvi možemo vratiti njeno ljudsko dostojanstvo pomenom njenog zločinom izbrisano ime, kao bitnog elementa njene ličnosti, obilježavanjem mjesta njenog stradanja, te procesuiranjem njenog počinioca. Njen lik možemo dozvati u našu svijest zajedničkim ili ličnim sjećanjem na njen život i njeno traumatično iskustvo. Sve to je moguće tamo gdje postoji iskren **interes** za žrtvom. Prema jevrejskom filozofu Avishaiju Margalitu odnos prema žrtvi vođen je „etikom sjećanja“¹⁰, ako je u čovjeku probuđen „interes za“ i „briga“ o žrtvi i njenim bližnjima. Bez nesebičnog interesa i brige o drugima, naše sjećanje nije ni moralno ni etično. Manjkom naše pažnje i brige, žrtve i njihova patnja postaju beznačajne za našu zajednicu. Mnoge zajednice, ne samo u Bosni i Hercegovini, imaju svoje javno istaknute i svoje zanemarene žrtve. Tamo gdje se značaj žrtava i empatija prema njima određuje prema etničkoj, nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti ili političkoj i rodnoj orijentaciji, mogući su još uvijek stravični zločini, jer nismo (više) spremni svoju empatiju ukazati onima koji ne pripadaju našoj zajednici. Ko ima samo milost prema „svojima“, gubi svu ljudskost prema drugima. Brigu usmjeravamo uglavnom prema onima koji su od značaja za nas, za koje smatramo da je nepravda učinjena prema njima i da je vrijedna pomena. Jednostrano iskazanu brigu, solidarnost i poštovanje prema samo svom narodu, Margalit naziva „kolektivnim egoizmom“ (*njem. „kollektiver Egoismus“*).¹¹ U takvom društvenom okruženju, žrtve čije se stradanje potiskuje ili pogrešnim analogijama¹² obezvređuje, teško da se mogu osjećati prihvaćenim i poštovanim dijelom te zajednice. Osjećaj otuđenosti ili čak odbačenosti pojačava se, ako se žrtvama koje pokušavaju da svjedoče o nanesej boli i šteti uzvrća nevjericom ili im se pak, kao što to zna biti slučaj sa žrtvama srpske nacionalnosti, neselektivno spočitava ideološka indoktriniranost i propaganda retorika, tako da se ne samo autentičnost njihove izjave, već i kredibilitet njih kao ličnosti dovodi u pitanje. Kao što to ističe Margalit, pogotovu u ambijentu nepovjerenja, naše mišljenje o potencijalnom svjedoku odnosno potencijalnoj svjedokinji već je formirano prije nego što saslušamo izjavu svjedoka/svjedokinje. U situaciji generalnog nepovjerenja prema jednoj skupini sugrađana i sugrađanki, vrlo često ni provjerene i vjerodostojne činjenice ne umiju da razuvjere one koji **ne žele** da vjeruju. Pored generalne sumnje, prije svega prema

¹⁰ Vidi Avishai Margalit: *Ethik der Erinnerung* (Etika sjećanja). Max Horkheimer Vorlesungen. Frankfurt/Main: Fischer Verlag, 2000.

¹¹ Ibidem, 24.

¹² Naprimjer argument da stradanje tridesetak Srba / Srпкиnja nije vrijedno pomena u uporedbi s brojem žrtava genocida u Srebrenici. Vidi Moll, str. 36

srpskim žrtvama, i idealizacija Armije BiH kao nevine vojne formacije, koja svom silinom dolazi do izražaja u javnim reakcijama kada se sudi pripadnicima Armije BiH optuženih za ratne zločine, obeshrabruje žrtve i očevice da posvjedoče kršenja ljudskih prava počinjena od pripadnika Armije BiH.

Za suočavanje sa zločinima na Kazanima, kao i drugim mjestima stradanja Srba i Srpkinja u i oko Sarajeva, bitne su ispovijesti “moralnih svjedoka” (Margalit), odnosno osoba koje su bile mete zločina i koje su na vlastitoj koži iskusile nehumano ponašanje. Osim toga, još jedna bitna karakteristika moralnih svjedok(in)ja je da je njihovo svjedočenje rizično, jer nailaze na otpor, pa čak i prijete onih koji ne žele da za njih kompromitirajuće činjenice izbiju na vidjelo.¹³ Međutim, radi potpunijeg sagledavanja situacije u opkoljenom Sarajevu, neophodno je da se pripadnicama i pripadnicima manjinskih zajednica omogući da podijele svoje specifično iskustvo u ratnom Sarajevu, bez straha od negativnih posljedica i osporavanja njihovog svjedočenja. Stoga je u procesu suočavanja s nasilnom prošlošću, odavanje počasti ubijenim žrtvama samo jedan od bitnih segmenata. U slučaju stradanja sarajevskih manjina, naponi za obilježavanje mjesta zločina i komemorativne aktivnosti trebale bi da budu dopunjene ličnim iskustvima moralnih svjedoka i svjedokinja. Strah da takva svjedočenja mogu biti zloupotrijebljena od zlonamjernih političara u RS-u je razumljiv, ali za svjesno izbjegavanje da se javno tematizuje nimalo jednostavan položaja Srba i Srpkinja u opkoljenom Sarajevu najveću cijenu plaćaju sarajevsko – srpske žrtve. Prešućivanje ratnih zločina nad Srbima i Srpkinjama u Federaciji BiH neće promijeniti radikalne nacionaliste u RS-u, ali će nastaviti da opterećuje bošnjačko – srpske odnose u Sarajevu, ali i Federaciji BiH. U mnogobrojnim istraživanjima o kritičkim kulturama sjećanja navodi se s razlogom da samo sjećanje na zločine i žrtve nije preventivno¹⁴, već najprije formiranje svijesti o tome da se zločini mogu (opet) dogoditi i da se ponovo može desiti da iz mržnje ili straha za vlastitim životom izdamo svog blišnjeg. Da bi se zločini mogli spriječiti, “kolektivni egoizam” treba da ustupi mjesto etičkom ponašanju prema bližnjem. Bližnji nam je, prema Margalitu, osoba kojoj je potrebna naša podrška i pomoć, a kojoj smo mi pozvani pružiti tu podršku, jer smo svjedoci/svjedokinje njene patnje. Naša prisutnost i naše znanje nas obavezuju. U tom kontekstu je, primjerice radi, edukacija mladih o prevenciji nasilja, transformaciji konflikta, te poznavanju i poštivanju ljudskih prava od presudnog značaja.

¹³ Upor. Margalit, str. 59-68.

¹⁴ Upor. Naprimjer: Aleida Assmann: *Das neue Unbehagen an der Erinnerungskultur*. München: Beck, 2013. Thomas Flierl und Elfriede Müller (Hg.): *Vom kritischen Gebrauch der Erinnerung*. Berlin: Karl Dietz Verlag, 2009. Dana Giesecke und Harald Welzer: *Das menschenmögliche. Zur Renovierung der deutschen Erinnerungskultur*. Hamburg: edition Koeber-Stiftung, 2012. Wolfgang Stephan Kissel und Ulrike Liebert (Hg.): *Perspektiven einer europäischen Erinnerungsgemeinschaft. Nationale Narrative und transnationale Dynamiken seit 1989*. Münster: Lit Verlag, 2010.

Aludirajući na izjavu Hannah Arendt o banalnosti zla u kontekstu suđenja visokorangiranom oficiru nacističke organizacije SS (Zaštitni odred, *orig. „Schutzstaffel“*) Adolfu Eichmannu u Jerusalimu, Margalit dopunjuje tu tezu opaskom da zlo teško da može biti banalno, ali ono to postaje, ako je zlo nanoseno iz puke ravnodušnosti prema žrtvi. „Nije toliko riječ o banalnosti zla, koliko o banalnosti ravnodušnosti. No, svakako treba priznati da je spoj zla i ravnodušnosti smrtonosan.“¹⁵ Za rasvjetljavanje okolnosti zločina bitno je ustanoviti političku pozadinu i motivaciju za naređenje i izvršenje zločina. Uvjerenje u nevinost Armije BiH i policijskih snaga BiH, ravnodušnost prema žrtvama, želja za negiranjem ili relativizovanjem **vlastitih** zločina su, ne samo u Sarajevu, neke od ozbiljnih prepreka u razotkrivanju i trezvenoj analizi političkog ambijenta u kojem su počinjeni ratni zločini. Samo odavanje počasti žrtvama ratnih zločina neće doprinijeti razumijevanju okolnosti tih zlodjela, niti komemorativni rituali sami po sebi imaju emancipacijsku i političku moć da spriječe buduća masovna kršenja ljudskih prava. U stručnoj literaturi postoji relativna saglasnost o tome da **kritičke** kulture sjećanja pored komemorativne dimenzije moraju uključiti kako istraživačko – analitički tako i pedagoški pristup u izučavanju prošlog ratnog ili državnog nasilja. Njemački historičar Volker Knigge smatra da jedino one kulture sjećanja i ona naučna istraživanja mogu razviti preventivni potencijal koji doprinosi rasvjetljavanju zločina u **vlastitoj** zajednici. Priznati i istražiti vlastite zločine prvi je korak ka stvaranju okruženja u kojem će političko i društveno djelovanje, te verbalni nastupi uvjerljivo svjedočiti o naporima da se zločini uistinu ne ponove. Po Kniggeu se u ovom slučaju radi o „negativnom sjećanju“.¹⁶

Svi mi koji smatramo Bosnu i Hercegovinu svojom zajednicom, moramo smoći snage da ispitamo političku pozadinu i okolnosti zločina koje je i Armija BiH počinila, a ne samo druge dvije vojske. Zašto su u opkoljenom Sarajevu pripadnice i pripadnici manjina, pogotovu srpske nacionalnosti, stradale od pripadnika Armije BiH? Zašto je porodica Ristović ubijena 8. jula 1992. godine za ručkom u svojoj kući u Velešićima? Zašto su građani srpske nacionalnosti mučeni i zlostavljani u bivšoj kasarni „Viktor Bubanj“ i u Centralnom zatvoru u Sarajevu? Zašto je 22. aprila 1992. godine u Velikom parku ubijeno „pod još uvijek nerazjašnjenim okolnostima (...) nekoliko srpskih ratnih zatvorenika“?¹⁷ Zašto su osobe srpske i hrvatske nacionalnosti zatvarane u logor „Silos“ u Tarčinu, u kasarni JNA „Krupa“ i u osnovnoj školi „9. maj“ u Pazarićima, nadomak Sarajeva? Sarajevski novinar i historičar Vuk Bačanović napominje: „U ratnom Sarajevu su se, to se mora otvoreno reći, dogodili i drugi stravični zločini nad srpskim civilima, ne manje

¹⁵ Margalit, str. 23. Citat u originalu: "Es gibt weniger eine Banalität des Bösen als vielmehr eine Banalität der Gleichgültigkeit. Freilich muss man zugeben, dass die Verbindung des Bösen mit der Gleichgültigkeit tödlich ist,..."

¹⁶ Volker Knigge: *Europäische Erinnerungskultur. Identitätspolitik oder kritisch-kommunikative historische Selbstvergewisserung*, u: Thomas Flierl und Elfriede Müller (Hg.): *Vom kritischen Gebrauch der Erinnerung*. Berlin: Karl Dietz Verlag, 2009, str. 69-80.

¹⁷ Moll, str. 60

*stravični od Kazana.*¹⁸ Zašto se o tome i dvadeset godina nakon rata šuti?

Prema najnovijim istraživanjima, procjenjuje se da je na prostoru Bosne i Hercegovine tokom rata bilo navodno „oko 1.350 logora i drugih zatočeničkih objekata, i to 656 zatočeničkih centara za Bošnjake, 523 za Srbe i 173 za Hrvate.“¹⁹ Većina dokumentovanih logora i mjesta zatočenja stavljena je u funkciju već početkom rata. Ako je politička pozadina srpsko – nacionalističke politike i zločina protiv čovječnosti bila stvaranje nacionalno čiste teritorije, šta je onda bila pozadina ratnih zločina, uključujući one u logorima i objektima zatočenja Armije BiH? Ako zaista želimo prikupiti validnu činjeničnu građu, koja bi bila od koristi pri rasvjetljavanju ovog pitanja, onda Kazane nije dovoljno posmatrati kao izolovani zločin, već u kontekstu ostalih zločina nad srpskim stanovništvom.

Nadu da je to moguće bude sve one bosanskohercegovačke novinarke, prije svega Vildana Selimbegović, i novinari, koji i koje su još tokom rata pisali o Kazanima, izlažući se ogromnim rizicima i pritiscima. I oni su moralni svjedoci i moralne svjedokinje ovoga grada. Moralni svjedoci, po Margalitu, svjedoče s namjerom da dokumentuju zlo i patnju u trenutku kada okruženje to ne podržava. Nada moralnog svjedoka/moralne svjedokinje je da će jednog dana postojati moralna zajednica koja će biti voljna da se suoči s tim dokumentovanim istorijskim činjenicama. Dok ta zajednica ne zaživi, moralni svjedok/moralna svjedokinja sklapa moralnu zajednicu sam/sama sa sobom, u nadi da neće izdati svoj moralni impuls da svjedoči kada drugi šute. Pojedine reakcije mladih ljudi daju naslutiti da se ipak, pored svih postratnih nedaća, stvara zajednica etičkog i kritičkog sjećanja među mladima koja je voljna da sasluša i drugu stranu. Tome svjedoči i rad Almine Muslić, dipl.iur, pod nazivom „Posljednji ručak Ristovića“. Njene riječi dopunjuju i zaokružuju u ovom tekstu iznesene misli:

"8. jula 1992. godine brutalno i surovo je ubijeno šest članova porodice Ristović, koja se okupila za ručkom. Kao da se upravo i čekalo da svi budu na okupu. Komšinica Stojanka je preživjela, vjerovatno zato što i nije bila meta, a ranjen je i Duško Ristović. Za ovaj strašni zločin optuženi su pripadnici Centra Službe bezbjednosti Sarajeva – Admir Adilović, Ismet Ćutuk, Osman Hodžić, Mirsad Hodžić i Meho Ibišević, od kojih su neki proglašeni neuračunljivim, a neki nedostupni organima gonjenja, mada su bili i uračunljivi i vrlo dostupni. Sudija ih je okrivio za ubistvo, ali ne i za zločin. Cijeli slučaj je zataškan, a čak i toliko godina nakon rata, još uvijek nema odgovora na mnoga pitanja, a u javnosti se o ovome jako malo zna i spominje. Ko su bili naredbodavci? Da li se ovim ubistvom želio zadati strah srpskim porodicama u Sarajevu i ubrzati njihovo iseljavanje? Da li je slučajnost to što se kuća nalazila tačno na pola puta između dvije straže u kojima su bili i

¹⁸ Dani, 31.10.2014.

¹⁹ „Centar za demokratiju i tranzicionu pravdu“: <http://cdtp.org/projekti/projekat-mapiranje-logoramjesta-zatocjenja-u-bosni-hercegovini-1992-1995/>

Srbi i Muslimani? Da li su oni koji su željeli rat namjerno uradili ovo kako bi napravili što veći jaz između naroda različitih nacija i vjera koji su živjeli u Sarajevu? Mnogo je pitanja i nejasnoća, a ovakav strasan zločin sigurno osuđuju građani Sarajeva."²⁰

Ljubinka Petrović – Ziemer

²⁰ Almina Muslić: Posljednji ručak Ristovića; <http://www.mreza-mira.net/26984-posljednji-rucak-ristovica/>

SADRŽAJ

Napomena čitaocu	3
Uvod	5
Predmet: Asif Alibašić.....	11
Predmet: Sead Kadić	23
Predmet: Senad Hasić i dr.	33
Predmet: Suad Omanović.....	43
„Kazani“ – mjesto bez značaja?	49

Edicija: Ratni zločini – Transkripti presuda sudova u Bosni i Hercegovini, knjiga 2.
Ratni zločin na Kazanima – PRESUDE

Izdavač: Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK)

Za izdavača:
Edvin Kanka Ćudić

Lektura i dizajn korice:
Vanja Tripić

Grafički dizajn:
Seid Delić

Sarajevo, 2016.

CIP – Katalogizacija u publikaciji

Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

341.322.5:347.95(497.6)

RATNI zločini na Kazanima: presude / [urednik Edvin Kanka Ćudić]. - Sarajevo :
Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije, UDIK, 2016. - 59 str. ; 25 cm. –
(Edicija Ratni zločini - transkripti presuda sudova u Bosni u Hercegovini)

Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9926-8011-4-4

COBISS.BH-ID [23311110](#)

